

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

діяльності ряду колективів, серед яких чільне місце посідають ансамблі та капели бандуристів.

1. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 221 с.

2. Голос кобзарів. Навчально-наочний посібник для керівників дитячих ансамблів та капел бандуристів. – Львів, 2007. – 40 с.

3. Гордійчук М., Омельченко А. Художня самодіяльність на сучасному етапі. – Київ: Наукова думка, 1997. – 255 с.

4. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі. Історія і сучасність (вступна стаття). – Збірник творів для ансамблів бандуристів. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 3 – 12.

5. Жеплинський Б. Кобзоподібні інструменти на картинах страшних судів у церквах

Бойківщини // *Сакральне мистецтво Бойківщини*. – Дрогобич: Відродження, 1997. – С. 33 – 34.

6. Жеплинський Б. *Коротка історія кобзарства в Україні*. – Львів: Край, 2000. – 195 с.

7. Кияновська Л. Лицар бандури. До 80-річчя Василя Герасименка. – Львів: ТеРус, 2007. – 60 с.

8. Олексин Г. Розвиток кобзарського мистецтва на Тернопільщині // *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури”*. – Київ, 2005. – С. 42 – 51.

9. Шевченко М. З історії бандурного мистецтва на Прикарпатті // *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції “Бандурне мистецтво XXI століття: тенденції та перспективи розвитку”*. – Київ, 2006. – С. 64 – 69.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2009

УДК 787.6 – 057.87

К 58

Ніна Кожбахтєєва, старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки
Інституту мистецтв
Південноукраїнського державного педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

У статті висвітлені сучасні вимоги до підготовки фахівців, розглянуто компетентнісний підхід та його переваги для професійної підготовки студентів-музикантів у класі бандури. Розглянуто метод стилізації української народної пісні як один із інноваційних методів.

Ключові слова: активізація, компетентнісний підхід, стилізація, народна пісня, клас бандури.

Постановка проблеми. Приєднання України до Болонської декларації та інтеграція вищої освіти України у Європу передбачає впровадження інноваційних форм, методів навчання та зміну у системі контролю. Сьогодні знання виступають лише потенціалом, яким має володіти фахівець, головним є результативність діяльності спеціаліста в конкретних умовах.

Традиційний підхід у системі вищої освіти, який був спрямований на озброєння студентів необхідним об'ємом фахових знань підлягає корінному перегляду. Б. Ельконін наголошує на

тому, що конкретних знань з певної спеціальності сьогодні недостатньо, і вони виконують підпорядковану роль [13].

Сьогодні висувуються інші вимоги до фахівця, орієнтовані не тільки на певну суму знань, умінь та навичок, а й на уміле, раціональне їх застосування у певних умовах, на уміння вибору способу професійних дій, спрямованих на досягнення мети. Такі вимоги потребують від фахівця певного досвіду. Тому перед професорсько-викладацьким складом вищих навчальних закладів стоїть завдання озброїти студентів цим досвідом саме в процесі їх навчання. Тобто, ми

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

говоримо про опанування студентами певним набором спеціалізованих професійних компетенцій, які розглядаються в річищі компетентісного підходу в освіті.

В науковій літературі існують різні підходи до розуміння термінів “компетенція” і “компетентність”. У вчених нема одностайної думки щодо вживання даних термінів, дехто вживає їх як синоніми, деякі вчені диференціюють розуміння цих понять. У вузькому розумінні поняття “компетентності” вживається як суто інформованість. Н.В. Кузьміна та С.У. Гончаренко включають у розуміння даного поняття, крім знань, необхідні уміння для професійної діяльності. А. Маркова професійною компетентністю вважає поєднання здатності (особисті якості) та готовності (знання, уміння) до професійної діяльності. Е.Ф. Зеєр, О.Н. Шахматова, А.Л. Журавльов, Н.Ф. Шакуров, А.І. Щербаків під професійною компетенцією розуміють сукупність професійних знань і умінь, а також способи виконання професійної діяльності [3; 4].

Переваги компетентісного підходу криються в тому, що він дозволяє зберегти гнучкість і автономію у структурі і змісті навчального плану. Компетентність студентів, зокрема педагогічних університетів, проявляється в оволодінні знаннями та цілеспрямованим їх застосуванням при розв’язуванні професійних завдань. Розв’язування професійних завдань неможливо здійснити без методичних знань – знання методів, методик, прийомів при розв’язанні нестандартних завдань; принципів психолого-педагогічного вивчення особистості [1].

Компетентність характеризує міру включення в активну діяльність, здатність ефективно розв’язувати конкретну ситуацію, мобілізуючи при цьому знання, уміння, досвід, поведінкові відносини та цінності. На перший план виходить категорія “здатності до дії” як уміння використовувати знання у практичній діяльності [2].

У публікаціях та монографіях (Б. Ельконін, І. Зимня та ін.) головна роль компетентісного підходу в системі вищої освіти вбачається в підсиленні саме практичної орієнтації освіти, виходячи за межі “ЗУНівської” освіти [13; 4]. Компетентісний підхід відкриває нові можливості для оптимізації навчального процесу, докорінного змінення технології отримання знань та становлення педагогічної творчості викладача.

Навчання бандуристів на музично-педагогічних факультетах та інститутах мистецтв має свої особливості, які криються у різному рівні довузівської підготовки. Тобто, в класі бандури

навчаються студенти, які мають фахову довузівську підготовку, студенти, які мають тільки початкову фахову підготовку та студенти, які не мають музичної підготовки. Крім того, для деяких студентів бандура є основним спеціальним інструментом, а для деяких додатковим.

Перед викладачем постає завдання зацікавити всіх студентів навчанням гри на бандурі, активізувати їх пізнавальний інтерес в процесі навчальної діяльності, створити комфортний емоційний клімат у взаємовідносинах викладача і студентів, що в свою чергу потребує застосування інноваційних творчих методів та форм роботи.

Метою даної статті є висвітлення методичних аспектів активізації пізнавального інтересу та формування окремих професійних компетенцій в процесі навчання в класі бандури.

Аналіз досліджень і публікацій. Придбання певних знань, умінь, навичок та на їх основі професійних компетенцій – означає необхідність вчитися, виявляти пізнавальний інтерес, активність в практичній діяльності. Активність – слово іншомовного походження (activus (лат.) – дія, діяльний), (activity (англ.) – активний, дієвий), завдяки чому поняття “активність” і “діяльність” взаємопов’язані. Активність, як феномен особистості, більш складно організована, якісно притаманна діяльності, надає їй визначену “забарвленість”, мобілізує здібності людини [1, 125]. Вона передуює діяльності за часом і надає їй особистісну значимість. Таким чином, активність визначає діяльність, її структуру, функції, бажання її здійснювати, тобто є джерелом збудження в людині її “приспаних” потенціалів.

У психології “активність” розглядається як “здібність людини” виробляти суспільно значимі перетворення в світі на основі присвоєння багатств матеріальної і духовної культури, яка проявляється у творчості” [11, 11]. Творча активність є вищим рівнем розвитку активності як властивості особистості й характеризує людину як яскраву індивідуальність, яка породжує власне ставлення до всього, прагне до самовираження, самодіяльності та саморозвитку [9].

Активність у навчанні знаходить вияв у ставленні до пізнавальної діяльності: стані готовності, прагненні до самостійної діяльності, яка спрямована на засвоєння індивідом суспільного досвіду, накопиченого людством, знань і засобів діяльності. А також в якості діяльності, яка здійснюється шляхом вибору оптимальних шляхів досягнення мети пізнання [8].

Активність стихійно, сама собою виникнути не може. Їй завжди передуює пізнавальний інтерес.

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

Студенти-музиканти є учасниками навчального процесу і їх активність проявляється в самостійних пошуках засобів і способів розв'язання поставленої проблеми у набутті знань, необхідних для виконання практичних завдань. Все це дозволяє їм відійти від стандартів мислення, стереотипу дій, розвиває пізнавальний інтерес, прагнення до знань.

Керування навчанням вимагає певної системи методів, які забезпечують повноцінну навчальну діяльність, її освітню й виховну результативність. Метод є стрижнем навчального процесу, без якого неможливо досягти поставленої мети, реалізувати розроблений зміст навчання, включити в систему навчання компоненти структури творчої діяльності.

Поняття “метод” походить від двох грецьких слів: *metha* – шлях до мети і *odos* – слідувати. У філософії “метод” розглядається як шлях досягнення мети в ході дослідження та пізнання. Він є способом організації різних видів діяльності: теоретичної та практичної [12].

Компетентнісний підхід в освіті передбачає впровадження інноваційних методів навчання, тобто нетрадиційних. В науці доведено, що нетрадиційні методи навчання забезпечують формування високого рівня готовності до творчої діяльності, що передбачає здатність у ході виконання творчих завдань діяти вільно, ініціативно, поєднувати індивідуальні та колективні дії, здійснювати перехід теоретичних знань в конкретно-предметну діяльність [7].

Особливий інтерес представляє система проблемних методів навчання, які розглядаються в педагогічній науці як технологія розвиваючої освіти, спрямована на активне одержання учнями знань, формування прийомів дослідницької пізнавальної діяльності, залучення до наукового пошуку, творчості, виховання соціально значимих рис особистості. Проблемне навчання засноване на конструюванні творчих навчальних завдань, що стимулюють навчальний процес і підвищують загальну активність учнів. Воно формує пізнавальну спрямованість особистості, сприяє виробленню психологічної установки на подолання пізнавальних труднощів. Передумовою успішності пізнавальної діяльності є пізнавальний інтерес, позитивна мотивація.

Бандурне мистецтво як феномен української музичної культури пов'язане з історією України і сягає своїм корінням в глибину віків. Сьогодні його можна розглядати як поліфункціональне явище, що спричиняє свій вплив у широкому аспекті. Бандурне мистецтво знаходить свій вияв у різних формах виконавства – академічному,

народнопобутовому, естрадно-розважальному, джазовому. Причому, саме останнім часом спостерігається стирання відмінностей між цими формами, їх взаємопереплетіння, стремління вийти за власні ужиткові межі. Прикладом може служити використання автентичних фольклорних зразків у сучасних обробках, що набувають нового звучання під впливом новітніх ритмів, комбінацій із ударними інструментами; залучення відомих естрадних мелодій до бандурного репертуару; естрадні обробки традиційних інструментальних кобзарських танців – метелиці, парубоцького танцю, гайдука, гопака тощо.

Активізація пізнавального інтересу у майбутніх вчителів музики в класі бандури набуває значення і як форма прилучення молоді до музичної культури, і як форма виховання, в якій органічно поєднуються виконавська діяльність та музичне просвітництво, що сприяє розвитку національної свідомості, пробудженню любові до народного мистецтва, розширенню кола духовних інтересів, спонукає до соціальної та індивідуальної активності [6].

Отримані результати. В результаті проведеного діагностичного експерименту було встановлено рівні розвитку пізнавального інтересу у майбутніх вчителів музики з різною довузівською підготовкою, а також встановлено типові причини, що створюють перешкоди на шляху до опанування бандури. Такими причинами є недостатня інформованість у галузі історії бандурного мистецтва та сучасних можливостей виконавства на бандурі, репертуарна обмеженість, застосування традиційних форм і методів навчання.

Підсумки констатувального етапу експерименту спонукали до створення методики активізації пізнавального інтересу в класі бандури за рахунок вибору педагогічних методів інноваційного характеру, до яких можна віднести і метод стилізації української народної пісні.

Звернення до стилізації – одна з характерних тенденцій у сучасній музичній педагогіці. Стилiзацiя – це преднамiрене вiдтворення специфiчних особливостей музики будь-якого народу, творчостi, епохи, художнього напрямлення, рiдше iндивiдуального композиторського стилю у творi, що вiдноситься до iншого нацiонального або часового пласта, що належить творчiй особистостi з iншими художнiми установками [5].

Стилiзацiя не тотожна зверненню до традицiї, коли художнi норми, що встановилися, переносяться у спорiдненi i природнi для них умови, а також наслiдуванню, що являє собою позбавлене нової якостi копiювання. На вiдмiну

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

від них, стилізація припускає відсторонення від вибраного зразка і перетворення цього зразка в об'єкт зображення, предмет імітування. Автору стилізації властиво відношення до нього як до чогось, що лежить назовні, що приваблює своєю незвичайністю, але так і залишається на дистанції – часовій, національній, індивідуально-стилістичній.

Стилiзацiя вiдрiзняється вiд наслiдування традицiї не використанням, а вiдтворенням вiдшуканого ранiше, не обмежується зв'язком з ним, а вiдтворенням його поза природним середовищем, що його породило; сутнiсть стилiзацiї в її вторинностi (оскiльки стилiзацiя неможлива поза орієнтацiї на вже iснуючi зразки).

В процесі стилізації явища, що стилізуються, стають у визначеній мірі умовними, тобто цінними не стільки самі по собі, скільки у якості носіїв інакомовного смислу. Для виникнення цього художнього ефекту необхідний момент “відсторонення” (термін В.Б. Шкловського, що позначає умови, які порушують “автоматизм сприйняття” і заставляють побачити будь-що з незвичної точки зору), який робить очевидним вторинний, той, що реконструює характер стилізації. Таким моментом, що “відсторонює”, може бути перебільшення рис оригіналу, введення невластивих стилістичних елементів. Поза “відстороненням” стилізація позбавляється своєї специфічної якості і при умові майстерного виконання наближується до оригіналу [5].

Стилiзацiя займає важливе мiсце в загальнiй системi музично-виражальних засобiв. Вона збагачує мистецтво свого часу i своєї держави музичними вiдкриттями iнших епох i нацiй. Ретроспективний характер стилiзацiї i вiдсутнiсть первозданної свiжостi вiдшкодовуються усталеною семантикою, багатою асоцiативнiстю. До того ж стилiзацiя потребує високої культури як вiд її творця, так i вiд слухача, який повинен бути готовим оцiнити “музику про музику”. Залежнiсть вiд культурних накопичень – одночасно i сильна i слабка сторони стилiзацiї: адресована iнтелекту i розвинутому смаку, стилiзацiя завжди виходить вiд знання, але як така вона неминуче поступається емоцiйною безпосереднiстю i ризикуює стати розумовою.

Об'єктом стилізації може бути фактично будь-яка сторона музики. Частіше стилізуються найбільш помітні властивості цілої музично-історичної епохи або національної музичної культури, композиційні прийоми.

Застосування методу стилізації української народної пісні в навчальній практиці сприяє розширенню фольклорно-естетичного кругозору,

розширенню інформованості в галузі бандурного мистецтва, оскільки на уроці викладач дає лише вихідні знання (відповідно принципу модульного навчання), решту студент має отримати в результаті самостійного пошуку та опрацюванні знайденої інформації. Викладач здійснює контроль, координацію та корекцію напрямку діяльності студентів відносно поставленої мети.

Метод стилізації української народної пісні також передбачає активізацію вже отриманих знань з різних галузей музичного мистецтва. В першу чергу – це звернення до теорії музики, правил гармонізації мелодії, ознайомлення з особливостями формоутворення, жанровими особливостями, методикою вокального співу (оскільки стилізацію можна здійснювати як для інструментального виконання, так і для вокального з супроводом бандури). Проблеми, з якими студент стикається в процесі стилізації, стимулюють його до отримання нових знань або до відновлення та активізації вже здобутих.

Цей метод дає можливість застосовувати різні форми роботи: індивідуальні, роботу в дуетах, тріо, ансамблем бандуристів та ін. Нерівномірність довузівської підготовки студентів-музикантів потребує диференціації відносно складності навчальних завдань, але також виникає можливість залучення студентів до виконання завдань групами або колективно. Студенти, що не мають довузівської підготовки або мають лише початкову підготовку, можуть виконувати нескладні, але цікаві для них завдання. Студенти з музичною довузівською підготовкою та студенти старших курсів можуть брати на себе виконання більш складних завдань, які потребують певної теоретичної і практичної підготовки [5].

Особливо важливим знайомство з цим методом є для студентів, що отримують додаткову спеціалізацію, пов'язану з режисурою позакласних дитячих шкільних заходів. В процесі роботи над стилізацією української народної пісні вони отримують ряд професійних компетенцій (уміння підібрати необхідний музичний матеріал відповідно ситуації, ознайомлення з етапами та способами опрацювання цього матеріалу, режисерські навички щодо презентації стилізованої української народної пісні), які можуть бути використані в майбутній професійній діяльності.

Сьогоднішній школяр – це достатньо інформована людина. Але музична інформованість пов'язана лише з сучасними напрямками музичного мистецтва, а частіше з напрямками електронної музики, яку важко назвати мистецтвом. Зацікавлення учнів

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ КЛАСУ БАНДУРИ МЕТОДОМ СТИЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ

зразками народної музики можливе лише за умови цікавої подачі її учням.

Різними можуть бути підходи до використання народної пісні. Можна підтримувати традиційні форми виконання, можна застосовувати специфічну синтезовану форму реставрації народної пісні, що сприяє “омолодженню” народної пісні, повертає її художню свіжість і красу виконання. Торкаючись народної творчості, дослідник О. Соїмонов підкреслив, що “не традиція, а швидше новаторство характеризує обличчя сучасної пісні” [5, 290].

Спираючись на погляди видатних педагогів-музикантів (М. Леонтовича, К. Стеценко, Н.Я. Брюсова, О.О. Апраксіної) про необхідність вивчення народної пісні у будь-якій формі, чи то у традиційній, чи у синтезованій, була розроблена методика впровадження у навчальний процес студентів-музикантів в класі бандури стилізації української народної пісні.

Знайомство з методом стилізації української народної пісні здійснювалося поетапно. На першому етапі студентам пропонувалося познайомитися із зразками стилізованої української народної пісні у живому виконанні. Студенти мали можливість прослухати концертний репертуар колективу “Дюк-тайм”, який складається з випускників інституту мистецтв ПДПУ ім. Ушинського.

Другий етап був підготовчим. На цьому етапі проводилася індивідуальна теоретична та практична робота з кожним студентом, а також колективна з ансамблем бандуристів. Застосовувалися різні види інструментальних та вокальних вправ, які потребували активної слухової та вокальної роботи, активізації музично-ритмічної сфери. Метою цього етапу було впровадження основних гармонічних та ритмічних елементів стилізації. Необхідно було привчити слух студентів до сприйняття складних гармоній з альтерацією. Крім того потрібно було залучати їх до багатоголосного співу з альтерованими ступенями.

На наступному третьому етапі було підключено метод імпровізації – це особливий вид художньої творчості, при якому твір створюється безпосередньо в процесі виконання. Імпровізаційними елементами було: створення вступу до народної пісні, створення різноманітних підголосків, вокальна імпровізація на заданий текст у певному музичному жанрі (марш, вальс, балада, босанова та ін.). Також студентам пропонувалося вивчити найбільш доступні за складністю ритмоформули, які використовуються в естрадній музиці, джазовій та ін.; зробити різні

варіанти гармонізації мелодії та інші завдання, які поступово ускладнювалися.

На останньому етапі здійснювалась стилізація кількох українських народних пісень, які виконувалися в класному концерті, успішно застосовувалися на педагогічній практиці студентів-музикантів в школах м. Одеси.

Висновки. Активізація пізнавального інтересу студентів-музикантів в класі навчання гри на бандурі – це важливий аспект педагогічної діяльності у підготовці майбутніх вчителів музики. Застосування методу стилізації української народної пісні сприяло активізації пошуку необхідної інформації, способів її обробки, розвитку музичних здібностей, здобуттю необхідних професійних компетенцій, які студенти успішно використовують вже сьогодні. Тобто розроблена методика сприяла придбання необхідного професійного досвіду, на що націлює нас компетентнісний підхід в освіті.

1. Абдулханова-Славская К.А. *Стратегия жизни*. – М., 1991. – 686 с.

2. Демура І.В. *Педагогчне управління процесом формування і професійних компетентностей студентів економічних факультетів вищих навчальних закладів*. www.ukrrreferat.endex.edu.ua/php?erat4996.

3. Зеер Э.Ф. *Психология личностно ориентированного профессионального образования*. – Екатеринбург: Изд-во Урал. гос. проф.-пед. ун-та, 2000. – 258 с.

4. Зимняя И.А. *Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании [Электронный ресурс]*.: <http://www.kira.org.ru/docs/ae/qualt/keycomp.doc>.

5. Іваницький А. *Українська народна музична творчість*. – К.: Муз. Укр., 1990.

6. Кожбахтєєва Н.Ф. *Розвиток пізнавального інтересу майбутніх учителів музики в процесі навчання гри на бандурі*.

7. Король А.М. *Сучасні форми та методи формування готовності учнів до творчої діяльності*. Науковий вісник ПДПУ ім. К.Д.Ушинського. – Одеса, 2007.

8. Лозова В.І., Троцько Г.В. *Теоретичні основи виховання і навчання (навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів)*. – Харків, 1997. – С. 183.

9. Матюшкин А.М. *Психологическая структура, динамика и развитие познавательной активности* // *Вопр. психол.* – 1982. – № 4. – С. 5 – 17.

АРТИСТИЗМ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ Й СПІВУ

10. Овчарук А. Компетентность как ключ к обновлению содержания образования – Стратегия реформирования образования в Украине: Рекомендации по образовательной политике. – К.: “К.И.С”, 2003. – С. 57 – 81. – С. 57 – 81.

11. Психологический словарь (под ред. А.В.Петровского). – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.

12. Смирнов С.Д. Общепсихологическая теория деятельности перспективы и ограничения (К 90-летию со дня рождения А.Н.Леонтьева // Вопросы психологии. – 1993. – №4. – С.94 – 101.

13. Эльконин Б.Д. Понятие компетентности с позиции развивающего обучения // Современные подходы к компетентностно-ориентированному образованию. – Красноярск, 2002.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2009

УДК 78.011.31

Т 48

Тетяна Ткаченко, кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри вокально-хорової підготовки вчителя
Харківського національного педагогічного університету
імені Григорія Сковороди

АРТИСТИЗМ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ Й СПІВУ

У статті розглянуто питання формування артистизму як складової професійних вмінь майбутнього вчителя музики й співу. Висвітлено зміст і результат формування артистизму у студентів музично-педагогічних спеціальностей.

Ключові слова: артистизм, професійні вміння, вчитель музики, студент.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку українського суспільства визначається певними змінами у сфері освіти: відбувається переосмислення педагогічних цінностей, йде пошук нових шляхів найбільш повного та всестороннього розкриття творчого потенціалу особистості.

Взаємодія педагога та студента завжди пов'язана зі спілкуванням. Це проявляється у стилі поведінки, яка в свою чергу виражається у манері говорити, висловлювати свої настрої та почуття, у рухах та жестах. Тому проблема формування артистизму особистості майбутнього вчителя музики й співу та оволодіння ним акторсько-сценічними вміннями є актуальною. Поставлений голос, добре розвинене мовлення, природні, невимушені жести, висока комунікативна культура є складовою професійних умінь майбутнього вчителя музики й співу.

Не викликає сумніву, що артистизм необхідний вчителю будь-якої спеціальності, але в особливій мірі він знаходить відображення в діяльності викладача музики й співу. О. Апраксина підкреслювала, що артистизм учителя музики – не мрія, а нагальна потреба, доступна тому, хто дійсно бажає розвивати в собі цю якість [1, 52].

Аналіз останніх публікацій. У педагогічній науці питання формування артистизму, акторсько-сценічних умінь знайшли своє відображення в роботах багатьох дослідників. Так, окремі аспекти проблеми розроблені в працях А. Макаренка, Ю. Азарова, І. Зязюна, В. Кан-Калика, Н. Нікандрова, Л. Майковської. В той же час огляд стану досліджуваної проблеми, практичний досвід роботи із студентами музично-педагогічного факультету свідчать про те, що проблема формування артистизму у сфері вокальної діяльності вищої школи розроблена недостатньо. Можливості театральної педагогіки використовуються неефективно, хоча окремі праці з цієї проблеми становлять серйозну наукову базу.

Мета статті – розкрити особливості артистизму як одного з важливих чинників професійних вмінь майбутнього вчителя музики й співу.

Виклад основного матеріалу. Важливе місце у цілісному процесі виховання майбутнього вчителя музики й співу є постановка голосу.

Артистизм є необхідним компонентом педагогічного професіоналізму й майстерності. У науковій літературі визначення цього поняття не є однозначним. Так, В. Загвязинський вважає, що артистизм – це особлива, образно-емоційна мова